

Posudek bakalářské práce

Michaela BEŽOVÁ, Duchovní život na Žebrácku ve vrcholném středověku,
Ústav českých dějin FF UK, Praha 2012, celkem 71 s. přílohy

Prvním impulzem k bakalářské práci Michaely Bežové byl její zájem o nedávno objevené fresky v kapli sv. Prokopa v Praskolesích. Vzhledem k tomu, že jde o kvalitní nástěnné malby ze 14. století a že se kaple nachází v oblasti královského zboží, vyvstávají otázky kolem jejich objednatelů i účelu kaple stojící v těsné blízkosti farního kostela v Praskolesích. Postupem práce se ukázalo, že majetkoprávní situace v dané oblasti byla dost komplikovaná a že k její rekonstrukci je třeba vzít v úvahu také zdejší církevně správní poměry. Ty se nakonec staly hlavní osou práce, která v podstatě představuje dobrý základ pro další předpokládaný výzkum.

Autorka se vzhledem k původně zamýšlenému zaměření práce zabývala vývojem vlastnických poměrů v oblasti, jejíž střed představuje Žebrák, a proto „svůj“ region pojmenovala Žebrácko. Celou kapitolu sice nazvala Farní síť na Žebrácku, ale zabývá se v ní v podstatě střídáním majitelů a jejich patronátním právům ke zdejším kostelům v Žebráku, Praskolesích, Hořovicích a ke kapli v Praskolesích. Informace o nich jsou spjaty s obsazováním far a tudíž s farní sítí. A tak se hlavním pramenem autorce logicky staly konfirmační knihy a literatura věnovaná církevní správě podbrdského děkanátu, do něhož vybraná oblast náležela.

Pro zodpovězení naznačených otázek je důležité, že se za Lucemburků (počínaje dobou Jana Lucemburského) v dané oblasti postupně vytvořila jednoznačně královská doména. Pro otázku patronátních práv ke kapli sv. Prokopa v Praskolesích pak má zásadní význam založení kapituly na Karlštejně Karlem IV. Vzhledem k tomu, že i v následující generaci Lucemburků hrál tento kraj v královské rodině důležitou roli (výstavba Točnicka Václavem IV., vyhrazení Hořovic Janu Zhořeleckému), je na místě uvažovat o vlivu dvorského centra i na výstavbu zdejších církevních objektů. Ani námět praskoleských nástěnných maleb neodporuje naznačeným kontaktům. V kapli jsou znázorněny výjevy z legendy o sv. Prokopovi, jejíž latinská legenda (*Vita maior*) a z ní vycházející česká veršovaná legenda byly po polovině 14. století napsány s největší pravděpodobností v blízkém okruhu pražského centra. Navíc se na praskoleských nástěnných malbách nacházejí i dvě dvorské scény, zatím ne zcela jednoznačně interpretované. Smysl a účel kaple nám stále dosud uniká.

Studium církevně správních poměrů přivedl autorku k osobám farářů, jejich profesnímu i soukromému životu. Pokusila se ho přiblížit v druhé části své práce na základě vizitačního protokolu z let 1379-1382. Ze zjištěných faktů však nevyvodila žádný shrnující závěr, či srovnání s jiným regionem.

Autorka nedokázala plně zúročit náročnou práci s prameny a mnohdy nepřekročila rovinu prostého vršení zjištěných faktů. Nepoložila si jasnou otázku, proč je shromáždila a k čemu chce jejich interpretací dospět, což potvrzuje i popisný, nic nového neříkající závěr. Nicméně sebraný materiál i jeho dosavadní zpracování může být M. Bežové dobrou základnou pro další bádání.

Práci doplňují ilustrační přílohy a přehled obsazení far na základě konfirmačních knih do roku 1434.

Přes naznačené výtky považují práci za odpovídající kritériím kladeným na bakalářskou práci, doporučuji ji k obhajobě, na níž bude záviset i konečné hodnocení, jež zatím kladu na rozmezí mezi velmi dobře a dobře.

Praha 22. srpna 2012

prof. PhDr. Lenka Bobková, CSc.
vedoucí práce